

הכנסת

מסקנות

ועדת החוץ והביטחון בעקבות הצעה לדיון מהיר

ירושלים, כ"ג תמוז תשע"ז
17 ביולי 2017

הכנסת העשרים
מושב שלישי

בנושא: המדינה מפקירה את הלומי הקרב

הצעתם של חברי הכנסת **זהבה גלאון**, **מיקי רוזנטל**, **ענת ברקו** ו**קארין אלהרר**

ביום י"ז בתמוז התשע"ז, 11 ביולי 2017, קיימה ועדת החוץ והביטחון בראשות **חה"כ אבי דיכטר**, דיון מהיר בהצעה לסדר שהגישו **חה"כ זהבה גלאון** (מס' 6385), **חה"כ מיקי רוזנטל** (מס' 6387), **חה"כ ענת ברקו** (מס' 6400) ו**חה"כ קארין אלהרר** (מס' 6401) בנושא "המדינה מפקירה את הלומי הקרב". הישיבה התקיימה בנוכחות עשרות הלומי קרב, נציגי עמותות אזרחיות הפועלות לסייע נפשית להלומי קרב, נציגי ארגון נכי צה"ל, ראש אגף שיקום נכים במשרד הביטחון ונציגיו.

חה"כ גלאון פתחה כי החליטה על הבקשה לדיון מהיר לאחר צפייה בכתבה הקשה של "המערכת" בנושא הלומי הקרב והקשיים הבירוקרטיים עמם הם מתמודדים עד להכרה ולטיפול בהם. **חה"כ גלאון** ביקשה להיכנס לעובי הקורה נוכח הייסורים שנפגעים אלו עוברים בחיי היום יום, כאשר העדר מענה של המערכת מוביל לאיבוד פרנסתם, הדרדרות לחובות, התפרקות משפחות, וכל זאת אל מול מערכת של הוכחות אותה הם נאלצים לעבור.

חה"כ ברקו ציינה כי הזמן היקר אותו נפגע נפש מאבד בשלבי ההוכחה בבתי משפט הוא זמן יקר שטיפול בזמן היה מאפשר את הצלתו מהדרדרות לפוסט טראומה. עוד ציינה כי קיימת הערכת חסר של הנפגעים משום שלא תמיד מאתרים את כולם ולא ידוע מראש מה יהיה הטריגר שיגרום להתפרצות הטראומה.

מר דני בן-אבו, יו"ר **מחוז השפלה בארגון נכי צה"ל** אמר לנוכחים כי אצל הלומי קרב יש "כיסא גלגלים בראש", אצלם המלחמה עדיין נמשכת, כאשר נכותם משיטה על כלל המשפחה. במהלך דבריו קרא להגדרת PTSD כעל "נכות מיוחדת" שתקנה טיפול פסיכולוגי ללא הגבלת זמן.

מר משה כ"ץ, מנהל עמותת "שביל המחר" המטפלת בהלומי קרב ציין כי "לא כל לוחם הוא הלום קרב או צריך הכרה, אבל כל לוחם צריך לעבור תהליך של חזרה לחיים תקינים. לכל לוחם יש שריטה שצריכה להיות מטופלת" היות שמלחמה אינה סיטואציה טבעית לאדם הרגיל. הטיפול הראשוני הוא טיפול בקבוצות שנועד לעבד את חוויות הלחימה לטובת סגירת מעגל וחזרה לחיים, כמו גם הענקת חום. מתוך 1200 בוגרים של העמותה, 5% זקוקים לטיפול המשך ולהכרה בהם כנפגעי טראומה.

במאי "המערכת", מר אבי מרזוק העיד כי כשהתחילו את הצילומים נפתחה תיבת פנדורה. נתגלו קשיים בכל השלבים – מהאיתור ועד ההכרה. המערכת לא יודעת לקחת את הלוחם שחזר מהקרב ביד ואנשים בתחושתם חווים נטישה או זלזול. מר מרזוק ציין כי בהעדר כלים מתאימים הדבר מוביל לאובדנות, ולא נעשה מחקר בנושא, שכן מדובר במחקר מציל חיים.

מר מאיר חלבי, נכה צה"ל ציין כי תזכיר החוק הנוכחי לא נותן מספיק את הדעת לעניין הלומי קרב, כאשר מדובר בנכות שהיא קשה יותר מנכות של כיסא גלגלים.

מר עידו גל-רזון, אשר לחם בעזה בשנת 2007 העיד על המציאות הקשה אותה הוא חווה. מר גל קרא למדינה לסייע במימון מרכז אותו הוא מקים לטובת טיפול כוללני בהלומי קרב וקרא להפסיק במתן כדורים פסיכיאטריים במקום טיפול. לדבריו, הלום קרב שלא זוכה לטיפול בורח לאלכוהול ולסמים, המשפחה מדרדרת וסוגרת לו את הדלת וכך גם החברה. הפצועים חווים בכך נטישה.

מר מרום מליניאק שלחם במלחמת יום הכיפורים הציף את היחס בין מספר הרופאים לבין מספר המטופלים. לטענתו מדובר ברופא/ה לכ-6000 מטופלים/ות, כאשר בקופ"ח כללית לשם השוואה מדובר על מפתח של רופא/ה לכ-1200 מטופלים/ות. מר מליניאק הצטרף לקריאה שלא "לדחוף" למטופלים תרופות.

ראש אגף שיקום נכים, תא"ל (במיל') חזי משיטה פתח את דבריו בהבעת הזדהות עם הזעקות של נפגעי הקרב, אך ציין כי אגף השיקום עובד במגבלות החוק ומפעיל את כלל הכלים שיש ברשותו, לרבות שיקום למשפחות. מר משיטה העלה את העומס על יחידות האגף שמשפיעות על היכולת לטפל בנפגעים. מר משיטה טען כי היחס בין מספר הרופאים למטופלים אינו כפי שצוין, אלא עומד על רופא/ה לכ-2500 מטופלים/ות (תלוי מצבת רופאים) שזה אינו סביר לכשעצמו.

לפי נתוני אגף שיקום נכים מאז צוק איתן, מתוך 328 תביעות להכרה כנפגעי PTSD, הכיר האגף בכ-290 תביעות באחוזי נכות כזו או אחרת.

מר משיטה ציין כי ההכרה כיום היא מהירה, אלא אם מדובר בתביעה שאירעה לפני כמה שנים ואז לוקח זמן לאמת את האירוע. נפגעי טראומה פרצו בחלק זה בטענה כי תהליך ההכרה אורך שנים באופן שמייאש אנשים.

נתון משמעותי נוסף שעלה בנתוני אגף השיקום הוא שאחד מכל ארבעה נפגעי טראומה לא עובד.

מר עידן שגב, סגן ראש אגף שיקום נכים ציין כי כל עת שהתביעה מצויה בבירור ניתן טיפול רפואי לתובע בהתאם לסוג הפציעה, כולל טיפול פסיכולוגי ופסיכיאטרי. עוד ציין כי הטיפול הנפשי אינו מוגבל בזמן עבור מי שהוכר כנפגע טראומה.

במהלך הדיון נשמעו טענות כי נפגעי טראומה אינם מסוגלים לעבוד, מאבדים את פרנסתם ותהליך התביעה ודחייתה מאלצת רבים להוצאות כספיות לטובת מימון הערעור והתביעה בבית המשפט.

חה"כ אייל בן-ראובן העלה את הצורך להתמקד בנפגעי טראומה שלחמו לפני עשרות שנים ופתאום הטרומה התפרצה וגרמה להפסקת חייהם הנורמליים. עוד ביקש כי ועדת החוץ והביטחון תכיר את התהליכים שנפגע טראומה עובר עד להכרה בו.

חה"כ שרון השכל ציינה כי ביום 24 ביולי 2017 תוקם השדולה הפרלמנטרית למען נפגעי פוסט-טראומה, וקראה לרפורמה בתהליך ההכרה.

חה"כ ענת ברקו ציינה כי אנשי האגף לשיקום נכים עושים כל שביכולתם לטובת נפגעי הטרומה, אך הם זקוקים לסיוע על מנת לשפר את הכלים שברשותם. במסגרת זאת, פנתה חה"כ לנציגי האגף בבקשה "תהיו בית הלל" וקראה למציאת כלים שמסירים את הצורך של נפגעי טראומה לרדוף אחרי ההכרה בהם בכ-50% נכות על מנת לזכות בטיפול.

חה"כ זהבה גלאון ציינה את הפער בין דברי נציגי אגף שיקום נכים לבין דברי הלומי הקרב, וביקשה לקיים דיוני המשך בנושא.

להלן מסקנות הדיון:

1. יו"ר הוועדה הנחה על דיון מעקב במהלך כנס החורף ובו תבחנה, בין היתר, הסוגיות האלה:
 - א. סוגיית הנתון לפיו אחד מכל ארבעה הלומי קרב אינם עובדים.
 - ב. הכרת תוכנית העבודה שגובשה על-ידי אגף שיקום נכים.
 - ג. בירור הפערים שעלו בין נתוני אגף שיקום נכים לבין נתוני ארגון נכי צה"ל.
2. יו"ר הוועדה הנחה להעביר את כלל ממצאי הדיון לרשות ועדת העבודה והרווחה שכן דיוני ההכנה לחוק וההצבעה עליו מתקיימים בוועדה זו.

המסקנות הונחו על שולחן הכנסת ביום:

ירושלים, כ"ג בתמוז תשע"ז

17 ביולי 2017